

PLAKKER

SENTRUMNOMMER

|  |  |  |  |  |  |  |  |
|--|--|--|--|--|--|--|--|
|  |  |  |  |  |  |  |  |
|--|--|--|--|--|--|--|--|

EKSAMENNOMMER

|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|

**NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT**

**REKENINGKUNDE**

**GRAAD 12**

**NOVEMBER 2018**

***SPEZIALE ANTWOORDEBOEK***

| VRAAG  | PUNTE | PARAAF | MOD. |
|--------|-------|--------|------|
| 1      |       |        |      |
| 2      |       |        |      |
| 3      |       |        |      |
| 4      |       |        |      |
| 5      |       |        |      |
| 6      |       |        |      |
| TOTAAL |       |        |      |

Hierdie antwoordeboek bestaan uit 17 bladsye.

**VRAAG 1**

1.1

|       |  |
|-------|--|
| 1.1.1 |  |
| 1.1.2 |  |
| 1.1.3 |  |

|   |
|---|
|   |
| 3 |

1.2 **KRIGE HEMDE**

1.2.1

**Bereken direkte arbeidskoste.**

|  |
|--|
|  |
|--|

|   |
|---|
|   |
| 9 |

1.2.2 **PRODUKSIEKOSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 31 JULIE 2018**

|                                               |                |
|-----------------------------------------------|----------------|
| <b>Direkte materiaalkoste</b>                 | <b>528 300</b> |
|                                               |                |
| <b>Primêre koste</b>                          |                |
|                                               |                |
| <b>Totale produksiekoste</b>                  |                |
| <b>Goedere-in-bewerking (1 Augustus 2017)</b> |                |
|                                               |                |
|                                               |                |
| <b>Koste van produksie van klaarprodukte</b>  |                |

|    |
|----|
|    |
| 12 |

**1.3 GEMMA VERVAARDIGERS**

**1.3.1 Bereken die gelykbreekpunt vir die jaar geëindig 31 Augustus 2018.**

|   |
|---|
|   |
| 5 |

**1.3.2 Vergelyk en lewer kommentaar op die gelykbreekpunt en die produksievlak wat oor die afgelope twee jaar bereik is. Haal syfers aan.**

|   |
|---|
|   |
| 6 |

**1.3.3 Gee TWEE redes vir die toename in direkte materiaalkoste. Stel EEN wyse voor om hierdie koste te beheer.**

**REDES:**

**VOORSTEL:**

|   |
|---|
|   |
| 5 |

|                     |
|---------------------|
| <b>TOTALE PUNTE</b> |
|                     |
| 40                  |

**VRAAG 2****2.1 BTW****2.1.1**

|     | BEWERKINGS | ANTWOORD |
|-----|------------|----------|
| (a) |            |          |
| (b) |            |          |
| (c) |            |          |
| (d) |            |          |

|    |
|----|
|    |
| 10 |

**2.1.2**

Jy is die interne ouditeur. Die alleeneienaar, Samson, het 'n besigheidstjek gebruik om 'n nuwe motor vir R460 000, BTW ingesluit, te koop. Hierdie motor word vir sy vrou se gebruik tuis gehou. Samson sê die voertuig moet as 'n besigheidsbate geboekstaaf word en R60 000 moet as 'n BTW-inset in die onderneming se boeke geboekstaaf word.

Verduidelik wat jy aan Samson sal sê. Verskaf TWEE punte.

|        |  |
|--------|--|
| Punt 1 |  |
| Punt 2 |  |

|   |
|---|
|   |
| 4 |

**2.2 KREDITEUREVERSOENING****2.2.1**

|              | <b>KREDITEUREGROOTBOEK:<br/>REKENING VAN MARITI<br/>VERSKAFFERS</b> | <b>REKENINGSTAAT</b> |
|--------------|---------------------------------------------------------------------|----------------------|
| <b>Saldo</b> | <b>147 820</b>                                                      | <b>145 060</b>       |
| (a)          |                                                                     |                      |
| (b)          |                                                                     |                      |
| (c)          |                                                                     |                      |
| (d)          |                                                                     |                      |
| (e)          |                                                                     |                      |
| (f)          |                                                                     |                      |
|              |                                                                     |                      |

13

**2.2.2 Die interne ouditeur dring daarop aan dat direkte betalings (EFO's) gebruik moet word om verskaffers te betaal.**

Verduidelik EEN rede om sy besluit te ondersteun.

2

Verduidelik EEN interne prosedure om beheer oor hierdie stelsel te verseker.

2

**2.2.3 Behalwe om Vernon te ontslaan, verskaf EEN voorstel om teen hom op te tree.**

Verskaf EEN voorstel om hierdie probleem in die toekoms te voorkom.

4

**TOTALE PUNTE****35**

**VRAAG 3****3.1**

|              |  |
|--------------|--|
| <b>3.1.1</b> |  |
| <b>3.1.2</b> |  |
| <b>3.1.3</b> |  |
| <b>3.1.4</b> |  |

|          |
|----------|
|          |
| <b>4</b> |

**3.2.1 TEMBISO BPK.****INKOMSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 28 FEBRUARIE 2018**

|                                      |                    |
|--------------------------------------|--------------------|
| <b>Verkope</b>                       |                    |
| <b>Koste van verkope</b>             | <b>(4 856 000)</b> |
| <b>Bruto wins</b>                    |                    |
| <b>Ander bedryfsinkomste</b>         | <b>879 440</b>     |
| <b>Bruto inkomste</b>                |                    |
| <b>Bedryfsuitgawes</b>               |                    |
| <b>Salarisse en lone</b>             | <b>501 200</b>     |
|                                      |                    |
|                                      |                    |
|                                      |                    |
|                                      |                    |
|                                      |                    |
| <b>Bedryfswins</b>                   |                    |
| <b>Rente-inkomste</b>                |                    |
| <b>Netto wins voor rente-uitgawe</b> |                    |
| <b>Rente-uitgawe</b>                 |                    |
| <b>Netto wins voor belasting</b>     |                    |
| <b>Inkomstebelasting</b>             |                    |
| <b>Netto wins na belasting</b>       | <b>959 400</b>     |

|           |
|-----------|
|           |
| <b>28</b> |

**3.2.2 GEWONE AANDELEKAPITAAL****GEMAGTIGDE AANDELEKAPITAAL**

1 600 000 gewone aandele

**UITGEREIKTE AANDELEKAPITAAL**

|           |                                     |           |   |
|-----------|-------------------------------------|-----------|---|
|           |                                     |           |   |
|           |                                     |           |   |
|           |                                     |           |   |
| 1 480 000 | Gewone aandele op 28 Februarie 2018 | 8 816 000 | 7 |

**BEHOUE INKOMSTE**

|                            |         |   |
|----------------------------|---------|---|
| Saldo op 1 Maart 2017      | 376 600 |   |
|                            |         |   |
|                            |         |   |
| Gewone aandeledividende    |         |   |
|                            |         |   |
|                            |         |   |
| Saldo op 28 Februarie 2018 |         | 7 |

**3.2.3 EKWITEIT EN LASTE-AFDELING VAN DIE BALANSSTAAT**

|                                            |           |    |
|--------------------------------------------|-----------|----|
| <b>AANDEELHOUERSBELANG</b>                 |           |    |
| Gewone aandelekapi taal                    | 8 816 000 |    |
| Behoue inkomste                            |           |    |
| <b>NIEBEDRYFSLASTE</b>                     |           |    |
|                                            |           |    |
| <b>BEDRYFSLASTE</b>                        |           |    |
| Handels- en ander betaalbare bedrae        |           |    |
|                                            |           |    |
|                                            |           |    |
| <b>TOTALE AANDEELHOUERSBELANG EN LASTE</b> |           | 16 |

**3.3 OUDITVERSLAG****3.3.1****Punt 1****Mening**

|   |
|---|
|   |
| 1 |

**Punt 2****IFRS en Maatskappywet**

|   |
|---|
|   |
| 2 |

**Punt 3****Onafhanklik**

|   |
|---|
|   |
| 2 |

**3.3.2****Punt 4****TWEE voorbeelde van etiese verantwoordelikhede:****Voorbeeld 1:****Voorbeeld 2:**

|   |
|---|
|   |
| 4 |

**Punt 5****TWEE voorbeelde van ouditbewyse:****Voorbeeld 1:****Voorbeeld 2:**

|   |
|---|
|   |
| 4 |

|                     |
|---------------------|
| <b>TOTALE PUNTE</b> |
|                     |
| 75                  |

**HOU HIERDIE BLADSY  
BLANKO.**

**VRAAG 4****4.1 BEREKENINGE VAN FINANSIËLE AANWYSERS VIR 2018****4.1.1 Bereken: % bedryfsuitgawes op verkope**

| Bewerkings | Antwoord |
|------------|----------|
| <br><br>   |          |

2

**4.1.2 Bereken: Vuurproefverhouding**

| Bewerkings | Antwoord |
|------------|----------|
| <br><br>   |          |

4

**4.1.3 Bereken: % opbrengs op aandeelhoudersbelang**

| Bewerkings | Antwoord |
|------------|----------|
| <br><br>   |          |

4

**4.2 SYFERS VIR 2018-KONTANTVLOEISTAAT****4.2.1 Bereken: Verandering in beleggings**

| Bewerkings | Antwoord |
|------------|----------|
| <br><br>   |          |

2

**4.2.2 Bereken: Inkomstebelasting betaal**

| Bewerkings | Antwoord |
|------------|----------|
| <br><br>   |          |

4

**4.2.3 Bereken: Vaste bates verkoop (teen drawaarde)**

| Bewerkings | Antwoord |
|------------|----------|
| <br><br>   |          |

5

**4.3 VERDUIDELIKINGS OOR KONTANTVLOEISTAAT**

**4.3.1** Verduidelik waarom die direkteure met die verbetering in kontant en kontantekwivalente sedert 1 Julie 2016 tevrede is. Haal syfers aan.

|   |
|---|
|   |
| 3 |

**4.3.2** Identifiseer DRIE besluite wat die direkteure geneem het om vir grond en geboue te betaal.

|                                   |  |
|-----------------------------------|--|
| <b>Besluit 1<br/>(met syfers)</b> |  |
| <b>Besluit 2<br/>(met syfers)</b> |  |
| <b>Besluit 3<br/>(met syfers)</b> |  |

|   |
|---|
|   |
| 6 |

Verduidelik hoe hierdie besluite 'n invloed gehad het op die kapitaal wat in die 2018 finansiële jaar aangewend is. Haal syfers aan.

Verduidelik hoe hierdie besluite 'n invloed gehad het op die finansiële hefboom in die 2018 finansiële jaar. Haal TWEE aanwysers en hul syfers aan.

|   |
|---|
|   |
| 6 |

**4.3.3** Uit die Kontantvloeiastaat hierbo, identifiseer EEN besluit wat die direkteure in 2017 geneem het wat hulle NIE in 2018 geneem het NIE, behalwe die punte hierbo. Gee 'n moontlike rede vir die besluit in 2017.

| <b>Besluit (met syfers)</b> | <b>Moontlike rede</b> |
|-----------------------------|-----------------------|
|                             |                       |

|   |
|---|
|   |
| 3 |

**4.4 DIVIDENDE, OPBRENGSTE EN AANDEELHOUDING****4.4.1 Bereken: Totale interim dividende betaal vir die 2018 finansiële jaar**

| Bewerkings                               | Antwoord |
|------------------------------------------|----------|
| <br><br><br><br><br><br><br><br><br><br> |          |

**Bereken: Interimdividende per aandeel vir die 2018 finansiële jaar**

| Bewerkings                               | Antwoord |
|------------------------------------------|----------|
| <br><br><br><br><br><br><br><br><br><br> |          |

|   |
|---|
|   |
| 6 |

**4.4.2 Bereken totale dividende wat deur Dudu Mkhize vir die 2018 finansiële jaar verdien is.**

| Bewerkings                               | Antwoord |
|------------------------------------------|----------|
| <br><br><br><br><br><br><br><br><br><br> |          |

|   |
|---|
|   |
| 5 |

**4.4.3 Bereken die minimum getal addisionele aandele wat Dudu moes gekoop het.**

| Bewerkings                               | Antwoord |
|------------------------------------------|----------|
| <br><br><br><br><br><br><br><br><br><br> |          |

|   |
|---|
|   |
| 3 |

## 4.5.1

Verduidelik hoekom dit nodig was om eiendom in ander provinsies in plaas van in KZN aan te koop.

|   |
|---|
|   |
| 2 |

Verduidelik of die besluit om hierdie eiendom aan te koop, die gewenste uitwerking op verkope gehad het. Haal syfers aan.

|   |
|---|
|   |
| 3 |

Verduidelik 'n ander strategie wat hulle gebruik het om die probleem van lae verkope op te los. Haal syfers aan.

|   |
|---|
|   |
| 3 |

## 4.5.2 Gee raad oor wat Ben Palo oor die volgende onderwerpe moet sê:

Raad oor wat om oor verdienste per aandeel te sê:

|   |
|---|
|   |
| 3 |

Raad oor wat om oor % opbrengs verdien te sê:

|   |
|---|
|   |
| 3 |

Raad oor wat om oor Aandeleprys op die JSE te sê:

|   |
|---|
|   |
| 3 |

|              |
|--------------|
| TOTALE PUNTE |
|              |
| 70           |

**VRAAG 5****5.1**

|              |  |
|--------------|--|
| <b>5.1.1</b> |  |
| <b>5.1.2</b> |  |
| <b>5.1.3</b> |  |
| <b>5.1.4</b> |  |

|          |
|----------|
|          |
| <b>4</b> |

**5.2 PACKER TASWINKEL****5.2.1** Bereken die waarde van die eindvoorraad op 30 Junie 2018 deur die eerste-in-eerste-uit-metode te gebruik.

| <b>Bewerkings</b> | <b>Antwoord</b> |
|-------------------|-----------------|
|                   |                 |

|          |
|----------|
|          |
| <b>5</b> |

**5.2.2** Charles vermoed dat tasse gesteel is. Verskaf 'n berekening om sy bekommernis te staaf.

| <b>Bewerkings</b> | <b>Antwoord</b> |
|-------------------|-----------------|
|                   |                 |

|          |
|----------|
|          |
| <b>5</b> |

**5.2.3** Charles is bekommerd oor die hoeveelheid voorraad voorhande.**Bereken vir hoe lank sy eindvoorraad na verwagting sal hou.**

| <b>Bewerkings</b> | <b>Antwoord</b> |
|-------------------|-----------------|
|                   |                 |

|          |
|----------|
|          |
| <b>6</b> |

**EEN probleem met te veel voorraad voorhande:****EEN probleem met onvoldoende voorraad voorhande:**

|          |
|----------|
|          |
| <b>4</b> |

**5.3 MINDEW BEPERK****5.3.1**

|       | BEWERKINGS | ANTWOORD |
|-------|------------|----------|
| (i)   |            |          |
| (ii)  |            |          |
| (iii) |            |          |
| (iv)  |            |          |
| (v)   |            |          |

|    |
|----|
|    |
| 17 |

**5.3.2**

Verduidelik hoe die interne ouditeur moet kontroleer dat roerende vaste bates nie gesteel is nie.

|   |
|---|
|   |
| 2 |

**5.3.3**

As 'n onafhanklike ouditeur, watter raad sou jy gee? Verskaf EEN punt.

|   |
|---|
|   |
| 2 |

|              |
|--------------|
| TOTALE PUNTE |
|              |
| 45           |

**VRAAG 6****6.1 Debiteure-invorderingskedule vir Oktober 2018**

| MAANDE    | KREDIET-<br>VERKOPE | SEP. 2018 | OKT. 2018 |
|-----------|---------------------|-----------|-----------|
| Julie     | 369 600             | 81 312    |           |
| Augustus  | 384 400             | 211 420   |           |
| September | 403 200             | 76 608    |           |
| Oktober   | 420 000             |           |           |
|           |                     | 369 340   |           |

7

**6.2 Bereken:****(i) Kontantverkope vir September**

| Bewerkings | Antwoord |
|------------|----------|
|            |          |

**(ii) Huurinkomste vir Oktober**

| Bewerkings | Antwoord |
|------------|----------|
|            |          |

**(iii) Betalings aan krediteure in Oktober**

| Bewerkings | Antwoord |
|------------|----------|
|            |          |

9

**6.3 Bereken die % verhoging van verkoopsassistent se salarisse vir Oktober 2018.**

| Bewerkings | Antwoord |
|------------|----------|
|            |          |

3

Verduidelik of die verkoopsassistent met hierdie verhoging tevrede behoort te wees.

2

**6.4 Verwys na Inligting E.**

**6.4.1** Verduidelik die uitwerking van die nuwe mededinger op enige TWEE items in die begroting vir September. Verskaf syfers.

4

**6.4.2** Identifiseer TWEE veranderinge wat Donald in Oktober in reaksie op die nuwe mededinger geïmplementeer het. Haal syfers aan. Gee EEN rede vir ELKE verandering.

| Item (met syfers) | Moontlike rede |
|-------------------|----------------|
|                   |                |
|                   |                |

6

**6.4.3** Verduidelik waarom Donald voel dat sy besluite suksesvol was. Verskaf TWEE punte (met syfers).

|               |  |
|---------------|--|
| <b>Punt 1</b> |  |
| <b>Punt 2</b> |  |

4

**TOTALE PUNTE**
**35**
**TOTAAL: 300**

| <b>RE-MARK/RE-CHECK</b><br><b>HERMERK/HERSIEN</b> |                              |                                       |
|---------------------------------------------------|------------------------------|---------------------------------------|
| <b>Question</b><br><b>Vraag</b>                   | <b>Marks</b><br><b>Punte</b> | <b>Initials</b><br><b>Voorletters</b> |
| <b>1</b>                                          |                              |                                       |
| <b>2</b>                                          |                              |                                       |
| <b>3</b>                                          |                              |                                       |
| <b>4</b>                                          |                              |                                       |
| <b>5</b>                                          |                              |                                       |
| <b>6</b>                                          |                              |                                       |
| <b>TOTAL</b><br><b>TOTAAL</b>                     |                              |                                       |